

Izhaja:

10., 20. in 30. dan vsakega meseca.

Dopisi naj se izvolijo frankovati.

Rokopisi se ne vračajo.

Za inserate se plačuje po 10 kr. od garmond-vrste za vsakokrat.

MIR.

Vsakemu svoje! — Slovenci! Ne udajmo se!

Velja:

za celo leto za bolj premožne 2 goldinarja; za manj premožne rodoljube pa 1 gl. 50 kr.

Denar naj se pošilja pod napisom:

Upravništvu „Mira“ v Celovcu.

Leto XII.

V Celovcu, 30. vinotoka 1893.

Štev. 30.

Katoliško-politično in gospodarsko društvo za Slovence na Koroškem napravi

javen shod

v nedeljo dné 5. listopada (novembra) t. 1.

v gostilni „na pošti“, p. d. pri „Oštneju“, v Št. Jakobu v gorenji Rožni dolini.

Začetek ob 1/2 4. uri popoldne.

Spored:

1. Pozdrav predsednika.
2. Govor o namenu društva.
3. Govor o političnih strankah na Koroškem.
4. Govor o šolah.
5. Govor o preuredbi volilnega reda in o važnosti volitev sploh.
6. Govor o gospodarskih zadevah koroških Slovencev s posebnim ozirom na državnemu zboru predloženo novo postavo o kmetskih zadrugah in o rentnih domovih.
7. Slučajni govori in razni nasveti.

Po zborovanju bode prosta zabava. — Ustop imajo izključljivo le udje in povabljeni gostje.

Slovenci! Udeležite se tega važnega zborovanja v prav obilnem številu!

Odbor.

Kmetijske zadruge.

Postavni načrt, ki ga je poljedelsko ministerstvo državnemu zboru predložilo o zadevi kmetijskih zadrug, se glasi:

§ 1. V vsakem sodnijskem okraju se ustanovi kmetijska zadruga za ta okraj in v vsaki deželi spet skupna deželna kmetijska zadruga. Prva se imenuje okrajna, druga pa deželna zadruga za kmetovalce.

Ako deželna vlada in deželni odbor tako želita, ima poljedelsko ministerstvo pravico, za en sodnijski okraj napraviti več zadrug ali pa več sodnijskih okrajev združiti v eno zadrugo.

§ 2. Stanovske kmetijske zadruge imajo namen, zboljšati npravne in gospodarske razmere na kmetih s tem, da se kmetje navadijo, skupno skrbeti za svoje potrebe, se med seboj poučevati in podpirati, svoj stan spoštovati in kmetijske koristi pospeševati.

§ 3. Družniki okrajne zadruge so lastniki v tem okraju ležečih, za kmetijstvo ali gospodarstvo namenjenih zemljišč. Kdor ima posestva v več okrajih, je povsodi ud tamošnje zadruge. Ktera posestva spadajo pod kmetijske zadruge, bo poljedelsko ministerstvo s posebno naredbo določilo.

§ 4. Ali spada kako posestvo pod kmetijsko zadrugo ali ne, o tem odloči okrajno glavarstvo in v zadnji instanci deželna politična oblast.

§ 5. Okrajna kmetijska zadruga nastavi v vsaki občini svoje zaupne može. Njih število se ravná po velikosti dotične občine.

§ 6. Vsi družniki okrajnih kmetijskih zadrug so ob enem tudi družniki deželne kmetijske zadruge.

§ 7. Družniki smejo svoje pravice in dolžnosti preložiti tudi na svoje oskrbnike, najemnike, užitnike ali take, ki imajo po § 1103. občnega državljskega zakonika pravico do užitka. Denarne doneske v zadrugo mora pa sam plačevati in tudi se volilna pravica v zadrugo le na njega glasi; sme si pa za volitev izbrati pooblaščenca, pa le enega samega.

§ 8. Pri takih, ki se pod varuštvo ali jerobstvom, pridržane so pravice in dolžnosti njih varuhom ali pa jerobom. Kjer je na enem posestvu več gospodarjev, izvolijo vsi skupaj enega iz svoje srede za pooblaščenca. Za denarne doneske v zadrugo so vsi skupaj porok.

§ 9. Kjerkoli pravega lastnika zastopa po §§ 7. in 8. pooblaščenec, varuh ali jerob, treba je to naznaniti zadrugi, kakor tudi vsako premembo v tem oziru.

§ 10. Opravila okrajne zadruge oskrbuje odbor okrajne kmetijske zadruge, opravila deželne kmetijske zadruge pa njen odbor.

§ 11. Volitev v odbor okrajne kmetijske zadruge se tako vrši, da so posestniki razdeljeni v volilne razrede, kakor določuje občinski volilni red dotične dežele, in da potem vsaki razred izvoli enako število odbornikov. Kdor ima pa več posestev v enem okraju, voli le enkrat in le v enem

razredu. Za odbornike se smejo le taki voliti, ki imajo v okraju volilno pravico za kmetijsko zadrugo. Kdor ima eno ali več graščin, ki ne spadajo pod občinsko oblast, ima virilen glas v odboru tiste zadruge, kjer je njegova graščina.

§ 12. Načelniki okrajnih kmetijskih zadrug kake dežele izvolijo iz svoje srede odbor za deželno kmetijsko zadrugo.

§ 13. Kdor ima volilno pravico v zadrugo in kako se ima volitev vršiti, o tem bo izdalo kmetijsko ministerstvo še posebne določbe.

§ 14. Ravno tako bo poljedelsko ministerstvo dalo potrebne ukaze, da se te zadruge ustanovijo, in sestavilo bo za nje začasna pravila.

§ 15. Kedar je zadruga ustanovljena, sestavi pravila še le za trdno in jih mora deželni vladi v potrjenje predložiti.

Razun določeb, ki jih jim naklada ta predležeča postava in tista o rentnih posestvih, morajo pravila imeti še sledeče določbe:

- a) o pravicah in dolžnostih zadružnikov;
- b) o opravnih in služabnikih zadruge in njih delokrogu;
- c) o zadružnih shodih;
- d) o sedežu zadruge;
- e) o tem, kdaj so sklepi veljavni;
- f) o sestavi zadružnega katastra;
- g) o nastavljanju in odstavljanju zadružnih uradnikov;
- h) o uzrokih, iz katerih sme kdo izvolitev odkloniti, in o nasledkih, če bi kdo brez veljavnega uzroka svojo izvolitev odklonil;
- i) o pravicah nadzornikov;
- k) o zadružnih razglasih in naznanilih, kako misli odbor tiste izvrševati;
- l) o opravnem redu;
- m) o računih.

§ 16. Delokrog okrajnih in deželnih zadrug je določen po njih namenu, o katerem govori § 2. Razun skrbi, ki jih jim naklada postava o ustanovi rentnih posestev, imajo zadruge še sledeče naloge:

- a) napravljati zadružna skladišča in magazine za poljske pridelke zadružnikov;
- b) prodajati poljske pridelke, ki so jej v ta namen izročeni, na povelje in račun zadružnikov, zlasti za potrebščine vojaške uprave;

Družbe sv. Cirila in Metoda

redna VIII. velika skupščina dné 26. vel. srpana 1893 v Sežani na Krasu.

(Dalje.)

Na slovenskem telesu je še ena rana, ki posebno skeli — to je šolstvo med našimi brati na Koroškem. Ti pa imajo največje zaupanje v našo družbo. Ali nam ne odmevajo njihovi pojavi kakor hrepeneče vprašanje prerokovo (Iz. 21, 11.): „Čuvaj, kako je z nočjo? Čuvaj, kako je z nočjo?“ — Vam, ki ste žgali kresove sv. Cirilu in Metodu na čast, vam, ki ste si razsvetljavali noč — upamo, da se kmalu razlega čuvajev odgovor: „Pride jutro!“ Poleg teh nebeških zaščitnikov želi Vam biti tudi naša družba v zavetje; želi tudi ona preganjati dušno noč, da Vam zasije beli dan. Iz tega vzroka hoče družba oživitviti že davno gojeno željo ter koroškim bratom podariti slovensko šolo. Zato je njeno vodstvo v svoji 66. seji sklenilo: osnovati zabavišče in ljudsko šolo v Velikovecu ter je v izpeljavo te nakane stopilo v dogovor s predstojništvom č. šolskih sester v Mariboru. Natančneje naznanjati slavni skupščini zdaj še ne sodi. (Splošno odobravanje, ploskanje.)

Istotako se snuje novo zabavišče v področji podružnice Gretske pri Trstu, (dobro!) ker je upravičeno veliko slovenskih otrok, katerim je poulično klatenje in občevanje v inorodno, kletvini vdano mladežjo v največjo versko-nravno kvar.

Čuli ste, č. skupščinarji, kako lepo se je razvila družbina čveterorazrednica pri Sv. Jakobu v

Trstu; njeni gojenci se po zatrijlu merodajnih faktorjev hvalno razlikujejo v svojem omikanem vedenju med vsemi drugimi šolami. Za to gre posebna hvala našemu izbornemu učiteljstvu.

A vodstvo želi temu zavodu postaviti še trdnější temelj, kar bo neprecenljivega pomena za slovensko šolstvo v Trstu. Natančneje omenjati podrobnosti v tem trenutku še ne kaže.

„Knjižnica družbe sv. Cirila in Metoda“. Šolski in učni pomočki.

5. S ponosom beležimo, da so se vsi slovenski časopisi, naznanjujoč čitajočemu občinstvu na svetlo došle družbine knjižice, pohvalno, mnogi celo laskavo izrazili o spisih. „Dom in Svet“ pa cenjujoč predzadnji zvezek kar naravnost omenja, da bo z našo družbo odslej počevati kot z literarnim društvom. In tudi to želi ona postati na podlagi svojih pravil in z ozirom na razpečavanje svojih slovstvenih izdelkov. Znano je, kako težko se razprodajajo mladinski spisi radi slovenskega še ne razvitega knjigotrštva. Naša družba ima v sebi vse pogoje, da širi dobro berilo med mladež in med narod. Opozarjamo samo na to okolnost, da če povprečno vsaka podružnica razpeča le recimo deset izvodov vsacega spisa, gre ga lahko med svet že čez tisoč iztisov. Č. rodoljubom, posebno srečnim rokam č. domorodkinj v krogu naših podružnic pripravljamo ta način razširjanja mladinskih spisov. — V zadnji upravni dobi izšel je knjižnice VIII. zvezek z naslovom: „Janez Cigler, slovenski pisatelj. V spomin stoletnice njegovega rojstva spisal Ivan Vrhovnik, župnik trnovski v Ljubljani“. 1892.

Knjižnice IX. zvezek se zove: „Ljubezen do mamice. Povest za mladino. Spisal Josip Matéjev“. 1893. — Oba zvezka sta izšla v 2000 izvodih. Na razpolago pa ima družba dokaj spisov in hitreje razpečavanje prejšnjih knjižic bode pospešilo nove zvezke.

Uvažujoč to okolnost, da se mladi pisatelji vspešneje k slovstvenemu delovanju, ako se njih izdelki pridno širijo med čitajoče občinstvo, nakupilo je vodstvo večje število „Pomladnih glasov“ ter jih večinoma razdelilo šolski mladeži po obmejnih krajih.

Družba je pospeševala versko-nravno življenje, pouk, omiko, z eno besedo krščansko prosveto (Dobro, dobro!) tudi s tem, da je rada uslišavala prošnje za razne knjige. Molitvenih, nabožnih, šolskih, poučnih, zabavnih . . . knjig je družba veliko prejemale od dobrotnikov, katerih imena se najdejo v Vestniku, dokaj — osobito šolskih — je nakupila, nekaj jih je imela v svoji zalogi.

Od zadnje skupščine do danes je družbina ekspedicija, ki jo upravlja J. Bonačeva knjigoveznica, razposlala na 205 podružnic ter strank:

Vestnika: 9135, Junakov 3320, Ciglerja 1833, Rudolfa 104, Ravnikarja 55, Cesar Fran Josipa 18, Vodnikovih pesem 68, Ljubezen do mamice 404. Nakupljenih šolskih in družbi darovanih raznih spisov 1806; torej skupno 16.743. — poleg tega še: pravil 1500, podobice 1870, okrožnic za obilnišni pristop v družbo in prošnja do posojilnic 4000, kakor tudi potrebne tiskovine ob osnovi podružnic. — Ako prištejemo še knjige in blago, naravnost poslano od „Narodne Šole“ in c. kr. šolske zaloge

c) kupovati na povelje in račun zadržnikov kmetijske stroje, orodje in druge kmetom potrebne reči;

d) ustanovljati nove, ali pospeševati stare posojilnice, posebno take po načrtu Reiffeisen, da dobi gospodar posojilo ali na svojo osebo ali pa na račun pridelkov, ktere je oddal v zadržno skladišče;

e) posredovati, da dobijo zadržniki posojila na dalje časa pri hipotečnih bankah na uknjiženje, pa tako, da se z obrestmi počasi tudi dolg odplačuje; in kjer ni hipotečnih bank, pa pri hranilnicah in enakih zavodih;

f) posredovati, da se posli in delavci zavarujejo za čas bolezni, onemoglosti in starosti;

g) prirejati bolnišnice in oskrbovalnice ter urediti jih tako, da se tiste zalagajo s pridelki zadržnih skladišč;

h) posredovati med takimi, ki iščejo delavcev, in tistimi, ki iščejo dela;

i) nadzorovati nakupovanje semen in posredovati pri obvevanju zadržnikov s kmetijskimi poskušnicami;

k) posredovati da se zadržniki zavarujejo zoper ogenj, točo in nezgode pri živini, in pomagati jim, da se zavarujejo pod dobrimi pogoji, ter voliti iz zadržnikov cenilce za komisije pri nesrečah, ki zadenejo zavarovalnice;

l) ustanovljati in pospeševati zadrge za živinorejo;

m) sestavljati zadržno statistiko;

n) zadržnikom v njih pravadah priskrbovati pravniško pomoč.

§ 17. Ako stanovske kmetijske zadrge ne morejo same izvršiti svoje naloge (§ 16), morajo ustanovljati pridobninske in gospodarske zadrge na podlagi postave z dné 9. mal. travna 1873 drž. zak. št. 70, posebno take po načrtu Reiffeisen, ali pa v zvezo stopiti s podobnimi, že obstoječimi zavodi ter njih delovanje pospeševati.

§ 18. Kmetijske zadrge niso podložne določbam postave z dné 9. mal. travna 1873 drž. zakona št. 70 o pridobninskih in gospodarskih zadrzah. Za vse svoje zaveze in dolžnosti jamči le zadruga sama kot pravna oseba. Pred sodnijo in drugodi zastopa zadrugo nje načelnik ali pa njegov namestnik. Pisma pa, s kterimi se zadruga proti tretjemu za kaj zaveže, mora podpisati načelnik in eden iz odbornikov. Če govori pa pismo o kaki kupčiji, ki jo sme le zadržni odbor skleniti ali pa višja oblast dovoliti, morata se poleg načelnika podpisati še dva odbornika.

§ 19. Za pokritje svojih prvih, ustanovnih stroškov imajo tako okrajne, kakor deželne zadrge pravico, naložiti svojim udom denarni donesek, ki pa ne sme presegati 1 odstotka od državnega zemljiškega davka dotičnega posestnika.

§ 20. Na konec vsakega leta morajo okrajne in deželne zadrge napraviti proračun o izdajkih bodočega in o zgubah pretečenega leta, in da se vse to pokrije, imajo pravico, zadržnikom naložiti denarna uplačila. Ti denarni doneski pri okrajnih zadrzah ne smejo presegati 4 odstotka, pri deželnih ne 1 odstotek državnega zemljiškega davka.

§ 21. Ako hoče okrajna zadruga za pokritje v § 20. omenjenih stroškov naložiti več ko 4% doklade na zemljiški davek, mora za to s posredo-

s čez 1000 izvodi — je razposlala družba blizo 18.000 knjižic. (Izborna, ploskanje!)

Ker se iz šolskih knjižnic zajema trajna duševna hrana, podpirali smo posebno te; v 35 slučajih jim darovali primernih knjig.

Osobito mnogo šolskih knjig po obmejnih krajih na Štajerskem, Koroškem, Primorskem je družba letos darovala. (Prav dobro!)

Ko smo snovali nove zavode in prejšnje razširjali, morali smo skrbeti tudi za učila ter učna sredstva za nazorni uk. Pri zaljšanju šolskih sob skrbeli smo za svete podobe in slike Njiju Veličanstev . . . Tudi letos je pri tem poslovanju našo družbo prav požrtvovalno podpirala slavna „Národna Šola“ s svojim predsednikom Fel. Stegnarjem, za kar jima bodi topla zahvala (Živio!)

(Dalje sledi.)

Smešničar.

Celo ime. „Kako pa se glasi celo vaše ime?“ vprašal je pruski kralj Friderik II. poslanca portugalskega, generala Zarembo. — „Celo moje ime se glasi: Zirizarikorubarizazarembo!“ — „No, tako se ne imenuje niti hudič,“ rekel je kralj. — „Vaše Veličanstvo, hudič tudi ni iz moje rodovine!“ odgovoril je poslanec resnobno.

Pri sodniji. Sodnik: „Kako se pišete?“ — Obtoženica: „Franca Iglíč.“ — Sodnik: „Vaš oče?“ — „Počiva v grobu.“ — „Kaj pa je prej delal?“ — „Živel.“

vanjem deželne zadrge in deželne vlade dovoljenje dobiti od denarnega in poljedelskega ministerstva. Od istih ministrov mora s posredovanjem deželne vlade tudi deželna zadruga dovoljenje imeti, ako hoče za svoje v § 20. označene stroške več ko 1% doklade na zemljiški davek pobrati.

§ 22. V §§ 19. do 21. imenovane doneske pobirajo občine kot doklade na zemljiški davek ter jih izročajo okrajnim zadrugam. Tiste doklade pa, ki se poberejo za deželno zadrugo, pošlje okrajna zadruga deželni zadrugi. Ti doneski uživajo iste zastavne pravice in prednosti, kakor druge doklade na državne davke.

§ 23. Kdor bi mislil, da se mu z dokladi, ki je v § 22. omenjena, krivica godi, sme se v 14. dnéh po dostavljenem plačilnem ukazu pritožiti na okrajno glavarstvo in slednjič še na deželno vlado.

§ 24. Okrajne zadrge morajo vsako leto narediti računski zaključek za pretečeno, in proračun za bodeče leto, ter te računске izkaze predložiti predpostavljeni deželni zadrugi v potrjenje. Ako bi po teh računih doneski zadržnikov presežali v § 20. označeno mero, ima jih deželna zadruga po poti deželne vlade predložiti denarnemu in poljedelskemu ministerstvu. Ravno tako mora deželna zadruga vsako leto narediti računski zaključek in proračun ter oboje v potrjenje predložiti deželni politični oblasti. Ako bi se prekoračila dovoljena meja, mora deželna vlada privoljenje poiskati pri finančnem in poljedelskem ministerstvu.

§ 25. Ko bi se pri računskem sklepu okrajne zadrge (§ 24.) pokazal preustanek, položi se od tega denarja 90% v rezervni zaklad, ki se mora pri vsaki okrajni zadrugi ustanoviti, 10% pa se odpošlje predpostavljeni deželni zadrugi. Mogoče zgube okrajnih zadrug se pokrijejo iz njih rezervnega zaklada.

§ 26. Ako se preustanek pokaže pri letnem računskem sklepu deželne zadrge, dobi polovico rezervni zaklad deželne zadrge, polovico pa rezervni zaklad rentnih pisem po § 67. postave o rentnih posestvih. Na isti način se razdelijo doneski, ki jih deželna zadruga po § 25. morda dobi od okrajnih zadrug. Občni rezervni zaklad deželne zadrge je namenjen za plačanje obrestij od rentnih pisem po § 74. postave o rentnih posestvih in za morebitne zgube deželne zadrge.

§ 27. Ako bi okrajna ali deželna zadruga ne izvršila po §§ 19. do 22. in 24. do 26. jej naloženih dolžnostij gledé naložitve in pobiranja doklad, sostave proračuna in računskega sklepa ter zalaganja rezervnega zaklada, stori to za okrajno zadrugo na prošnjo deželne zadrge okrajno glavarstvo, za deželno zadrugo pa na ukaz poljedelskega ministerstva deželna vlada.

§ 28. Poljedelsko ministerstvo ima pravico, poslati dva zastopnika v odbor deželne zadrge. Ta dva odbornika, kterih eden se lahko izvoli tudi za načelnika, imata pri sejah isto glasovalno pravico z drugimi odborniki, toda oproščena sta vsakoršnih plačil v korist zadrge. Z dovoljenjem poljedelskega ministerstva sme tudi deželna vlada v vsako okrajno zadrugo poslati po enega zastopnika z glasovalno pravico.

§ 29. Ako se v kaki deželi že nahajajo kmetijske zadrge na podlagi deželnih postav, in ako deželni zastop sklene, da se tiste opustijo in svojo nalogo prenesejo na te po tej postavi oživljene zadrge, potem ima deželni odbor pravico, kakor tudi deželna vlada, oziroma poljedelsko ministerstvo, odposlati po enega ali dva zastopnika v odbore teh zadrug.

§ 30. Ako deželni zbor z ozirom na § 79. postave o rentnih posestvih sklene, da prevzame dežela namesto države poroštvo za rentna pisma, potem zadobi deželni odbor razun pravic, ki mu jih daje § 79. omenjene postave, še sledeče pravice:

a) pravila zadrug se smejo spremeniti le s privoljenjem deželnega odbora;

b) deželni odbor ima pravico, tudi če bi se ne vjemalo s pogoji v § 29. označenimi, odposlati v tem paragrafu omenjene zastopnike v združenju odbor.

§ 31. Deželna zadruga mora za to skrbeti, da se v deželi osnuje ena ali več zvez že obstoječih kmetijskih pridobninskih in gospodarskih društev, in če take zveze že obstojijo, jih mora pospeševati. Glavni namen teh zvez je ta, da svoje zadrge nadzorujejo na podlagi nadzornega reda, ki ga sestavi deželna zadruga, potrdi pa poljedelsko ministerstvo. Drugi opravki teh zvez so naštetí v zveznih pravilih.

§ 32. V kolikor nadzorstva po § 31. ne oskrbuje zveza, ima deželna zadruga dolžnost, nadzorovati tiste kmetijske pridobninske in gospodarske zadrge v deželi, ki se njenemu nadzorstvu podvržejo, in sicer po nadzornem redu, ki je v § 31. omenjen. Zadrge pa morajo za to nekaj malega plačati.

§ 33. Deželna zadruga ima pravico, nadzorovati okrajne zadrge. Deželna zadruga izvoli v pravilih določeno število nadzornikov, ki morajo

biti večaki v tej stroki, pa nadzornik ne sme biti član tiste zadrge, ktero nadzorovati je namenjen. Nadzorniki morajo vsaj vsako drugo leto pregledati delovanje zadrug, in v ta namen se jim morajo pokazati vse knjige in zapisniki.

§ 34. O svojem nadzovanju mora nadzornik podati poročilo načelniku deželne zadrge. Načelnik o tem naprej poroča odboru deželne zadrge in posamičnim okrajnim zadrugam, v kolikor to nje zadene, in kjer bi se pokazali kaki nedostatki, mora on skrbeti, da se v prihodnje odpravijo. Na podlagi nazornikovega poročila sme deželna zadruga tudi denarne globe naložiti opravnikom in uradnikom okrajnih zadrug.

§ 35. Vrhovno nadzorstvo nad kmetijskimi zadrugami ima poljedelski minister. To oblast izvršuje ali neposredno, ali pa s pomočjo deželne vlade; na isti način pa nadzoruje tudi deželne zadrge.

§ 36. Kjer so v pravilih po § 15. lit. h) napovedane denarne kazni, izreka jih politična oblast, in iztirjajo se po upravnem potu, kakor globe v § 34. omenjene. Globe ne smejo prekoračiti 100 gld. Iztekajo se v rezervni zaklad deželne zadrge.

§ 37. Zadrge, ki se ustanovijo po tej postavi, ne plačajo družega pridobninskega in dohodninskega davka, kakor od podjetij, ki se jih lotijo v svojo korist, in sicer v primeri z dobičkom, ki ga naredijo.

(§ 38. našteva olajšave, ki jih imajo zadrge zarad kolkov ali štempeljnov.)

Shod pri Velikovcu.

„Katoliško-politično in gospodarsko društvo za Slovence na Koroškem“ je priredilo dné 22. t. m. javen shod „pri Dürnwirthu“ v Št. Peterski fari pod Velikovcem, kteri se je res sijajno izvršil. Došlo je okoli 250 možakov, večidel posestnikov, ki so vse govore s čudovito ustrajnostjo in pazljivostjo poslušali. Prostori v gostilnici so bili lepo okrašeni. v dvorani ste bili lepi podobi sv. Očeta Leona XIII. in svitlega cesarja Franca Jožefa v znamenje, da so Slovenci zvesto udani sv. veri in cesarju. Zunaj pa so na hiši plapolale cesarske, slovenske in koroške zastave. Zborovanje je v pričó c. kr. vladnega komisarja gosp. Kremenškega otvoril predsednik č. g. Gregor Einspieler. Pozdravil je srčno vse došlece in jih spodbudil z marsiktero osoljeno opombo. Posebno je smeh zbudil z opazko, da je že staro prerokovanje, da bodo takrat hudi časi, kedar bodo začeli po tabernah (gostilnicah) pridigovati, in tisti časi so zdaj prišli, pregovor pa je resničen, ker so zdaj vsi stanovi nezadovoljni, posebno pa se kmetom trda godi. Zato je prav, da se zbiramo in posvetujemo, kako bi si sami pomagali, kajti od drugih pomoči pričakovati, je prazen up. — Potem je č. g. mestni kaplan Treiber govoril o namenih katoliško-političnega in gospodarskega društva. Razložil je prav dobro in temeljito, kaj naša stranka hoče in v čem se razlikuje od „bauernbunda“ in drugih političnih strank. — Kot izvrstni ljudski govornik znani g. Kandut je govoril o šolah in temeljito zavrnil vse ugovore zoper slovenski pouk v šolah, ki so namenjene za slovenske otroke. S kakimi razlogi nemškutarji naše ljudi podpihujejo zoper slovenske šole, o tem smo v „Miru“ že dovolj dostikrat pisali, zato je našim bralcem stvar že znana. Govornik je omenil, da smo zastran slovenskih šol do zdaj le kaj malega dosegli, toda če stanovitni ostanemo, bomo premagali vse zapreke in ovire. Dotaknil se je govornik tudi nameravane slovenske šole v Velikovcu, in kakšen strah imajo nasprotniki pred njo. O šulferajnskem „ortsgruppentagu“ v Velikovcu pa je rekel, da so bili tam zbrani sami generali brez vojakov, torej stvar za nas ni nevarna, ker najboljši general brez vojakov nič ne opravi. — Za njim je spet govoril g. predsednik Gregor Einspieler in sicer o volitvah in novem volilnem redu, ki ga je vlada predložila državnemu zboru ter nasvetoval resolucijo, ki se naslednje glasi:

„Slovincem na Koroškem ni zagotovljeno, da bi po volilni reformi, ktero je predložil ministerski predsednik državnemu zboru dné 10. vinotoka t. l., dobili svojega zastopnika v državnem zboru, še manj pa, da bi imeli iz svoje srede toliko državnih poslancev, kolikor jih jim gre po številu slovenskega prebivalstva na Koroškem. Zaradi tega zahtevajo, naj se spremeni volilni red za Koroško po dr. Ferjančičevem predlogu ter pričakujejo od slovenskih državnih poslancev, da bodo glasovali za vladno predlogo gledé volilne reforme, oziroma za razširjeno volilno pravico le tedaj in jo sprejeli le s tem pogojem, da se odpravijo indirektné volitve na kmetih ter se upeljejo direktne volitve, kakoršne imamo že sedaj v mestih in trgih.“

Ko je bila resolucija soglasno sprejeta, je g. predsednik svoj govor nadaljeval in dokazal, da

je politična izomika dandanašnji tudi za kmeta potrebna, ker mora to vsacega posestnika zanimati, kaj se v postavodajalnih zborih sklepa o davkih in o postavah, katerim se je treba pokoriti, kakoršne so, torej je treba skrbeti za poslance, ki delajo dobre postave. Dosledno je bilo, da je bližnje občine Ovbre, Grebinj in Rudo prosil in opominjal, naj pri bodočih državnih volitvah bolje volijo, kakor zadnjič. — Č. g. provizor Lenc je prav jedernato govoril o novi postavi zastran kmetijskih zadrug in rentnih posestev, kateri postavni načrt je poljedelsko ministerstvo predložilo državnemu zboru. Govornik je pohvalil ta dva postavna načrta in razložil, v čem bota kmetom koristila. Govoril je tudi o slovenskih posojilnicah, kako dobro delujejo, na konec pa je Slovence prosil, naj se držijo gesla „svoji k svojim“ ter naj podpirajo s svojimi krvavo prisluženimi denarji le take trgovce, rokodelce in gostilničarje, kateri so naši prijatelji tudi takrat, kedar gre za resnico, namreč pri volitvah, pri podpisih za slovenske zadeve, pri naročevanju na slovenske časnike itd. — Zborovanje se je zaključilo z gromovitimi živio-klici na svitlega cesarja. — Potem je sledila jako živahna prosta zabava. Nastopili so pevci in pevke pod izbornim vodstvom č. g. Volavčnika ter nas kratkočasili z lepim petjem. Vmes so se slišale vsakovrstne napitnice, v katerih so zbrani rodoljubi povedali svoje misli, nasvete in želje. Hvala gre sosedni duhovščini, ki je na zbor poslala 12 zastopnikov. Nasprotnikov ni bilo blizo, in je torej vse šlo gladko ter se je shod izvršil v najlepšem redu. Lepo zahvalo izrečemo g. gostilničarju, da se ni zbal naših nasprotnikov in da nam je v vsakem oziru prav dobro postregel. Slovenci, obiskujte to pošteno gostilnico! — Na konec še omenimo, da je okr. glavarstvo slovensko ulogo zastran shoda rešilo v nemškem jeziku in s pristavkom, da se ljudje iz Ovber in Dobrove ne smejo shoda udeležiti, ker je tam legar ali tifus. — Naznanjamo tudi, da je bil gosp. deželni poslanec Fr. Muri po bolezni zadržan, udeležiti se tega zborovanja, a ko zopet okreva, porabiti hoče prvo priliko, da se svojim volilcem predstavi.

Dopisi prijateljev.

(Kronin dar!) V korist družbe sv. Cirila in Metoda so darovali: Na odhodnici č. g. kaplana Štefana Bayerja v Dobrlivesi zloženi dar 14 kron; Anton Janež, posestnik v Svabeku 1 krono. Iz Štebna pri Bekstanju poslali so nam rodoljubi in rodoljubkinje 8 kron. Iz Smihela pri Pliberku: Andrej Kuhar 1 krono, Nande Krajgar 1 krono, Miha Hanin 1 krono, Filip Kandut 1 krono, Jožef Kraut 1 krono, Jurij Rudolf 1 krono, Franca Gerdej 1 krono, Lena Krajgar 1 krono, Marija Miklavc 1 krono, Ignacij Šercar 1 krono, Luka Ubas 1 krono, Eliza Pahar 1 krono, Matevž Rippl 1 krono, Jožef Homan 1 krono, Šimen Wutte 1 krono, Peter Krajgar 1 krono, Johana Ruprecht 1 krono, Vit Mory 1 krono, Blaž Rižnar 1 krono, Mar. Serno 1 krono, Mar. Krajgar 1 krono, Lovrene Kušaj 1 krono; Karol Kirchmayer, provizor, 2 kroni; dva neimenovana 4 kroni; J. Wagner, župnik iz St. Petra pri Grabstanju, 4 kroni; dva neimenovana iz Velikoveca 4 kroni; Donica v Stranjah v Bilčovski fari 2 kroni; Marija Virnik v Lipi nad Vrbo 1 krono. Skupaj 62 kron. Lepa hvala vsem darovalcem in darovalkam! Živeli nasledniki!

Iz Celovca. (Gregor Sommer †.) Neizprosna smrtna kosa je nam koroškim Slovincem pobrala vrlega rodoljuba stare korenine, umirovljenega učitelja in bivšega okrajnega šolskega nadzornika g. Gregorja Sommer-ja. Rojen je bil v Borovljah dne 10. sušca 1814, torej je dosegel visoko starost skoro do 80 let. Kot učitelj je bil na dobrem glasu, kar so mu priznale vse šolske oblasti, sicer pa je bil blaga duša, poštenjak, zvest katoličan in slovenski domoljub že v časih, ko se je naš narod še komaj probujati začel. Bil je on med tistimi dobrotniki našega rodú, ki so nam ustanovili družbo sv. Mohorja, ki so jo takrat še imenovali „društvo za izdavanje slovenskih knjig“. Poleg prvakov knezoškofa Antona Martina Slomška, monsgr. Andreja Einspielerja, profesorja Antona Janežiča in drugih rodoljubov je namreč tudi on podpisan na oklicu, ki se je dne 27. mal. srpana 1851 izdal na slovenske rodoljube, naj v obilnem številu pristopijo k tej za Slovence toliko potrebni družbi in naj jo krepko podpirajo. Kot učitelj v Borovljah je Sommer vestno skrbel za to, da se je deca poučevala na podlagi maternega jezika in izdajal je šolska poročila izključno le v slovenskem jeziku, kar dokazuje, da se je takrat slovenščini na Koroškem bolje godilo, nego sedaj. Ko je bil pozneje prestavljen za mestnega učitelja v Celovec, je bil vrl podpornik in večletni podpredsednik takratne Celovške čitalnice ter pri veselicah tudi sodeloval s svojo rodoljubno hčerko, sedanjo gospo Plachki-jevo, ki se je odlikovala kot izborna pevka. Takrat je tudi mnogo občeval z rajnim msgr. Andrejem Einspielerjem, pri katerem je užival posebno zaupanje. Nastopil je tudi kot pisatelj in je poleg drugih manjših spisov spisal v nemškem jeziku kratko zgodovino koroške dežele, v slovenščini pa šolsko knjigo „Mali Računar“, katero je družba sv. Mohorja leta 1874. založila. Ko se mu je smrt bližala, je še le prav pokazal svoje rodoljubno srce, kajti zadnje dni svojega življenja, ko so ga že moči zapuščale,

zanimal se je še vedno z mladeniško vneto za svoje rojake ter hlastno posegal po „Miru“, kteremu je bil ves čas izhajanja zvest naročnik, dočim se za druge časnike ni veliko zanimal. Bil je od vseh spoštovan, ki so ga poznali, zato se je pogreba veliko ljudstva udeležilo, pri katerem je bila tudi slovenska stranka častno zastopana. Naj blagi mož v miru počiva! Slovenci smo dolžni, da se ga vedno hvaležno spominjamo.

Iz Velikoveca. (Kakšna je liberalna prostost.) Obnašanje velikovških nemčurčkov o priliki ustanovnega shoda podružnice sv. Cirila in Metoda za Velikovec in okolico zopet prav lepo kaže, kaj in kakšna je liberalna prostost. Hujšega nasilstva, kakoršno se je pokazalo pri tej priložnosti, bode pač težko najti — zakaj vse zapreke, ki so se naši podružnici delale od strani oštirjev, prišle so edino od groznega pritiska nekterih hujskačev, ki so z žuganjem oba gostilničarja prisilili, med pričami dano besedo prelomiti. Tem besedam neovrgljiv dokaz je pismo, s katerim je g. Taušič povedal svoje prostore. Glasi se v prestavi: „Jutri, v sredo bi v mojih prostorih imelo biti zborovanje, oziroma posvetovanje v slovansko-klerikalnem smislu (in slavischen klerikalen (!) Sinne — kar si hočemo verni Slovenci prav zapomniti). Takemu zborovanju ugovarjam in nisem v prijetnem (!) položaju, svoje prostore takemu namenu prepustiti. — Včeraj me je obiskalo (?) veliko število (!) meščanov, ki so me svarili (!) pred takim zborovanjem, da se ognem vsem zopernostim (!).“ — V pojasnilo je treba vedeti: 1) da se je g. Taušiču natanjko razložilo (pred pričami), kakšen shod bo v njegovi gostilni; celo na mogoče neprilicnosti od strani nemškutarjev je bil opozorjen — a mož je odločno rekel: naj le pridejo, jim bom že odgovarjal. 2.) V pismu omenjeni obisk „velikega števila meščanov“ je bil pa tak: tropa teh meščanov (glava njim pa ni bil meščan) se je nasrkala potrebnega poguma v neki drugi gostilni; potem se je spravila na ubogega Taušiča, ki se je velikemu pritisku nazadnje udal, prisiljen in proti svoji volji. (Ker Slovenci nočemo škodovati, tudi tistim ne, ki nam škodujejo, naj tukaj izostanejo besede, ki bi sicer bile vredne, da se objavijo). Kakor g. Taušiča, tako so tudi g. Plešivčnika čisto le prisilili z žuganjem, da se je izneveril svoji besedi. Pretili so mu, da v njegovi glavni trafiki nobeden ne bode več kupoval smodek in tobaka, in da si bodejo napravili posebno filijalko za prodajo imenovanih kadir. 3.) Celo pismo je pisala druga oseba; g. Taušič je samo podpisal svoje ime. — Iz tega moramo Slovenci zapomniti dve reči: 1.) Liberalci hoče biti gospod, hud gospod; on ukazuje, in drugi morajo ubogati. Zato Slovenci, varujmo se liberalcev, če nočemo postati njihovi sužniji. 2.) Liberalci spoznavajo našo moč; bojijo se nas in se pred nami tresejo — zato Slovenci: le trdno in stanovitno naprej, kmalu jih bomo zmagali, ker pravica mora na dan!

Iz Št. Lipša pod Juno. (Letina. — V hvalo g. župnika.) Letina je letos še koj dobra, pridelali smo živeža za dom, pa tudi sadja nam je Bog dal malim in velikim v veselje. Žalostni smo le, ker nam je slana vzela vinski pridelek. Pa tega smo že vajeni, da nam trta ne rodi vsako leto; na Koroškem je pač že premrzlo in tako nam rad mrzaz prehitil zorenje grozdja. — V tolažbo nam je, da imamo zdaj Božjo službo doma, ko smo prej morali devet let v Dobro ves hoditi. Našega vč. g. župnika vsi radi imamo, ker so z vsakim človekom prijazni, svojo službo vestno opravljajo in stare kakor mlade lepo učijo, pouka smo pa vsi potrebni. Bog nam g. župnika dolgo let ohrani v zdravju in zadovoljnosti. Zahvalimo jih tudi za to, ker nam pomagajo braniti naše slovenske pravice in se trudijo za to, da se v naši fari utrdi slovensko-katoliška stranka, ktera je edino prava stranka, ker je zvesta Bogu, cesarju in domovini.

Od sv. Ane v Slov. Goricah. (Veselica.) Na dan Male Gospojnice smo imeli redko veselico v krčmi pri g. Mažirju ali Barakarju, ki ima nadepolnega dijaka osmošolca, kateri je željo izrazil, da bi se dijaki pošteno poslovili zopet za 10 mesecev od svojih domačih. V to svrhu v slovo so povabili svoje drage skupaj, ter začeli veselico z lepimi slovensko-narodnimi pesmicami. Gosp. Vakaj je pa s seboj prinesel lepi odzdrav veleučnega g. Josipa Šumana, c. in kr. šolskega nadzornika za Kranjsko, ki se je mudil nekaj dni na počitnicah pri svoji dragi sestri Anki, kar so vsi navzoči z rokoplaskanjem in živjo na Šumana sprejeli. Potem je imel govor g. France Mažir v čast svoji materi za god, govoril je blizo eno uro, jedrnato, tako, da je privabil marsiktero solzo. No, na tega mladega gospoda znamo župljani sv. Ane staviti veliko upanje, in Bog mu je že poplačal njegovo poštenost ter blago srce do starišev s tem, da ga je potisnil letos v dijaško semenišče v Mariboru. Za njim je na zahtevanje razložil g. Al. Vakaj življenje izglednega, žalibog že rajnega dijaka šestošolca Makso Kurnika, kateri se bo v kratkem doposlal „Miru“ v po-

snemo dragi slovenski mladini. Tretji govor je imel zopet g. Mažir, ter risal občno stanje Slovencev. Govorniku je vse občinstvo čestitalo. Sedaj je imel šaljivi govor g. Kvebek, osmošolec, in privabil mnogo smeha. Zadnji govor je vrezal g. Al. Vakaj, in razlagal, kako je bilo na Slovenskem pred letom 1840. do dandanes, kazal je početnike in prvoboritelje Slovencev kakor: Primož Trubar, ki je žalibog bil luteran; omenjal častno Bleiweisa in njegovih slovitih „Novic“, blagega knezovladike Slomška in „Drobtinic“, Janežiča in početek prekristne družbe sv. Mohorja; Einspielerja in njegovih časopisov, vzlasti „Mira“, ki še dandanes drami Slovence v tužnem Korotanu; slavnega Miklošiča, učenega patra Škrabca in blagega Šumana, kateri zadnji je naš rojak, ter še več drugih, katerih ne moremo v tem kratkem dopisu vse navajati. Kazal je proti koncu govora silno potrebo, da bi se ustanovilo pri sv. Ani bralno društvo, na čigar podlagi bi se začelo boljše narodno gibanje v našem kraju. Govorniku so čestitali a tudi radi bralnega društva nekteri ugovarjali, misleči, da ni možno, baš tukaj na dan spraviti za slovenski razvoj toliko potrebnega društva, kar je predgovornik potem zopet odbil in dokazal, da se z Božjo pomočjo vse doseže. S tem so končali lepo veselico, segli našim nadepolnim mladim gospodom dijakom v roke in se prisrčno poslovili, rekoč na — svidenje!

Iz Istre. (Vinska letina.) Srednja Istra ima letos mnogo vina. Trgatev vršila se je v najlepšem vremenu, zato se pa tudi vinska kapljica posebno odlikuje. Želeti je, da se slovenski kupci pri nakupu vina obračajo do hrvaških rodoljubov — svoji k svojim! Kdor potrebuje vina v veliki množini, naj se obrne na „vinarsko zadrugo“ v Pulji (Pola); kdor pa manj potrebuje, mu bodo v zadovoljnost postregli: Ivan Defar v Tinjanu (Antignano) za črnino; Ivan Pučič v Lindaru (pošta Pazin); Ivan Ivič v Gračišču (Galignana), Fran Koren v Trbižu (Terviso), Ivan Suran v Bermu (p. Pisino) za rumeno, poslednji tudi za črno vino. To so poštene, zaupanja vredni možje naše krvi, kateri vas ne bodo opeharili, kakor pogosto naredijo tuji, nepoznani agenti in mešetarji.

Slovenci in Slovenke! Darujmo prvo krono, ki nam v roke pride, družbi sv. Cirila in Metoda!

Politični pregled.

Največ govorjenja je zdaj med ljudmi zavolj novega volilnega reda, ki ga je vlada predložila državnemu zboru. Največi klubi, namreč liberalni, konservativni in poljski, so se izrekli zoper vladni predlog. Liberalci nočejo, da bi vsak volil, ker vejo, da med ljudstvom nemajo veliko zaupanja in bi mnogo poslanskih sedežev zgubili. Češki graščaki in Poljaki se pa bojijo, da se bo s to premembo še bolj utrdil centralizem, to se pravi, da bodo deželni zbori vso veljavo zgubili, ker se bo vsa moč prišla državnega zbora. Poljaki se bojijo tudi tega, da bodo zgubili nekaj sedežev na Rusine, kar bi sicer ne bila nobena krivica; kajti Rusinov je tri milijone, pa imajo komaj osem poslancev, druge jim odjejo Poljaki. Slovenskih poslancev pa Taaffejev volilni red nič ne straši; mi Slovenci bomo po tem redu morda še kaj pridobili, saj je bolj revno ljudstvo z nami; vendar pa se slovenski poslanci niso hoteli ločiti od svojih tovarišev in so jim potrdili sklep, ki se je naredil zastran volilne pravice. Sicer pa je treba dostaviti, da je ugovor konservativcev zoper volilno postavo zelo zmeren, ker se katoliški poslanci ljudstva ne bojijo, nemara da se bodo z vlado še pobotali v tej zadevi. Nekteri so govorili, da bodo ministri odstopili, ko se je večina izrekla zoper novo volilno postavo. Drugi so spet rekli, da bo razpuščen državni zbor. Do zdaj pa se ni uresničilo ne eno, ne drugo; najbrž se bo vlada z lepa pogodila s konservativci in Poljaki, potem bo pa lahko našla večino za nekoliko razširjenje volilne pravice, če prav se bo potem postava morda nekoliko drugače glasila, kakor zdaj po vladnem načrtu. — Slovenski poslanec M. Vošnjak je predložil, naj se število spodnještajerskih (slovenskih) poslancev v kmetskih občinah pomnoži od 3 na 5. — Vsled povodnji poškodovanim v Galiciji in na Tirolskem se je dovolila državna podpora. — Zastran izjemnega stanja v Pragi se je izvolil poseben odsek. Ali bo zbornica potrdila vladno postopanje v tej zadevi, ali ne, o tem danes še ne moremo nič gotovega reči. Verjetno pa je, da bo državni zbor razpuščen, ako v tej reči ne potegne z vlado. — Zastran premembe volilnega

reda je rekel grof Taaffe, da v glavni stvari ostane pri svoji nameri, da se delavcem volilna pravica podeli, čeravno so se vsi trije veliki klubi zoper to izrekli. — Lienbacher je nasvetoval, naj bi se na kmetih upeljale direktne volitve, število poslancev pa naj bi se pomnožilo za 30.

Pet ruskih vojnih ladij je prišlo v Toulon na Francosko na obiskovanje. Francozi so jih sprejeli z veliko častjo in velikim veseljem. To pa močno peče Nemce, ki se bojijo, da združenim Rusom in Francozom ne bodo kos. — Več angleških bark pa se je ustavilo v Tarentu na Laškem, kjer so bile tudi s častjo sprejete. — V severni Ameriki se prepirajo zavolj denarne veljave. Eni hočejo zlato veljavo, drugi pa hočejo srebrni denar obdržati; oboje bi bilo morda najbolje.

Gospodarske stvari.

Jesenska paša je živini dostikrat kaj nevarna. Vreme je v tem času navadno jako spremenljivo, deževno in mrzlo in tudi slana že rada pada, kar vse kaj lahko provzroči prehlajenje zlasti prebavil. Krave, ki uživajo ozebno klajo, kaj rade zvržejo. Da se pa živina raznovrstnih bolezni, ki vsled jesenske paše lahko nastanejo, nekoliko ovaruje, naj se ji v jutro in zvečer malo suhe krme polaga; na pašo pa se naj nikar popred ne spušča, dokler ni rosa in slana popolnoma zginila in tudi zvečer se naj ne pušča predolgo na paši. Po močvirnih in zeló mokrih travnikih pa živine sploh ni pasti, kakor tudi ne pri mokrem in hladnem vremenu.

„Kmet.“

Živinski sejmi meseca listopada.

Dné 6. listopada Podkloštrum in v Pliberki; 11. list. na Ziljski Bistrici in v Št. Martinu pri Beljaku; 25. list. v Guštanju; 27. list. v Zabrdu in Št. Andražu; 30. list. na Vratih.

Novičar.

Na Koroškem. Za pogorelce na Brdu so dali svitli cesar 800 gld. Slava jim! — Na babiško šolo v Celovcu pride dr. Torgler iz Inomosta. — Pri urarju Mairingerju v Celovcu je tat ulomil in odnesel ur za 170 gld. — Za oskrbnika Prevaljskih fužin pride gospod Ehrenwerth. Naj bi bil tak, kakor njegovo ime pové! — V Beljaku je v Dravo skočil kočijaz Janez Popotnik iz Brda. — Ravno tam se je hotel ustreliti neki vojak, pa se je slabo zadel. — V Šmihelu nad Pliberkom so fantje streljali, pa se jim je smodnik užgal in dva hudo ranil; eden bo menda oslepil. — Požarno brambo so ustanovili v Šmartnem pri Celovcu.

Na Kranjskem. V Domžalah so ustanovili bralno društvo. — V Šmihelu pri Novem mestu so blagoslovili novo šolsko hišo. — V Novem mestu mislijo ustanoviti dijaško kuhinjo. — Kmetijsko podružnico snujejo v Črnem Vrhu. — V Idriji mislijo napraviti katoliško delavsko družbo. — V Ribnici hočejo ustanoviti čitalnico in pevsko društvo. — „Pot v nebesa“, molitvenik za tretjerednike, je katoliška bukvarna izdala v 4. natisu.

Na Štajerskem. Nova pivovarna g. Kukca v Žalcu se je slovesno otvorila. — Živinska razstava v Sevnici se je dobro obnesla. — Novo posojilnico so ustanovili v Hrastniku. — Doktor pravice je postal g. Fr. Krančič iz Rečice. — Nova cerkev na Vidmu bo še letos pod streho. — V Vojniku so blagoslovili novo cerkev sv. Tomaža. — Volilni shod v Konjicah je bil dobro obiskan. Govorila sta poslanca Vošnjak in Robič. — V Mariboru je vlak dva možka povozil. — Umrli so č. gg. Lovro Kramberger, upok. župnik pri sv. Križu blizu Ljutomera; Jan. Šribar, dekan v Skalah, in M. Milošič, župnik pri sv. Benediktu. — Pri Šventnerju v Brežicah je izišla „Zvezdica“, polka za glasovir. — V podporo vinarstva je štajerska hranilnica odločila 100.000 gld.

Na Primorskem. Na Goriškem in v Istri je letos dosti vina in dobrega. — Pogorel je Kravanja v Boleu; v Čepovanu pa je zgorel veliki županov kozolec. — V Gorici so zaprli dve laški šoli, ki ste bili brez dovoljenja ustanovljeni. — V Tržaški okolici je za poslanca izvoljen g. M. Vatovec. — Nova tovarna za lupljenje riža se bo v igredi zidala v Trstu. — Pri sv. Križu pod Trstom je „lega nazionale“ hotela ustanoviti laško šolo za slovenske otroke, pa se jej ni posrečilo, ker so navolili komaj deset slovenskih otrok.

Po drugih deželah. Nadvojvoda Franc Ferdinand se je srečno povrnil domov iz potovanja okoli sveta. — Umrli je Mac Mahon, slavni francoski general. — V Wallesu na Angleškem bodo ustanovili visoke šole za ženske.

Oklic.

Dné 5. mal. srpana t. l. zvečer je toča eno celo uro tolkla v občini Blato pri Pliberku, najhuje v Dobu, pri Dravi in v Komelnu v Podjurski dolini, tako da je pokončala vse poljske pridelke, pa močno poškodovala tudi strehe in sadno drevje. Vsled slabih letin in toče v letu 1891. so bili prebivalci teh krajev že prej hudo prizadeti, in ko so jim sosedne občine po svojih močéh na pomoči hitele, posejali so po toči svoje njive s hajdo ter upali, da bodo vsaj nekaj pridelali za živež. Pa tudi hajda ni obrodila, in tako so ti revni kmetovalci, že prej močno zadolženi, vsi obupani, ker jim grozi lakota.

Na prošnjo občinskega zastopa in na priprošnjo e. kr. okrajnega glavarstva v Velikovecu, ki je škodo natančno pregledalo, obrača se e. kr. deželna vlada do milosrčnosti in dobrotljivosti koroškega ljudstva, in to tembolj, ker so bili v tem poletju mnogi kraji toče obvarovani in bodo torej tem rajši na pomoč priskočili imenovanim prebivalcem Podjunske doline. E. kr. deželna vlada torej dovoli splošno nabiranje milodarov v Koroški deželi, kar se naznanja s pristavkom, da sprejemajo milodare e. kr. okrajna glavarstva, mestni magistrat v Celovcu, občinska predstojništva in opravništvo časnika „Klagenfurter Zeitung“, kjer se bo objavil tudi izkaz nabranih darov.

C. kr. deželna vlada koroška
v Celovcu, dné 17. vinotoka 1893.

Vabilo.

Podružnica sv. Cirila in Metoda v Medgorjah
ima svoj

letni občni zbor

pri Martinecu v Habru dné 19. listopada t. l. ob 5. uri zvečer po sledečem sporedu:

1. Pozdrav načelnika.
2. Volitev novega odbora.
3. Upisovanje novih udov in pobiranje doneskov.
4. Razni govori in slučajni nasveti.

K obilni udeležbi ujudno vabi odbor.

☛ Slovenskim rodoljubom iz dežele in sosednih slovenskih pokrajin, ki dohajajo po opravkih v Celovec, naznanjamo, da se Celovski Slovenci shajajo od zdaj naprej vsako sredo ob 1/2 8. uri zvečer v gostilnici hotela „pri Sandwirth-u“, kjer imajo odmenjeno svojo „klubovo sobo“ koj pri vhodu na desno. — Slovenski gosti so nam vsikdar dobro došli!

Tržne cene v Celovcu.

Ime blaga	na birne		na hektolitre	
	gld.	kr.	gld.	kr.
pšenica	5	—	6	20
rž	4	—	4	90
ječmen	3	90	4	85
oves	2	40	3	—
hejda	4	45	5	10
turšica (sirk)	3	60	4	50
pšeno	6	20	7	75
rižol	—	—	—	—
repica (krompir)	—	70	1	10
deteljno seme	—	—	—	—
grah	—	—	—	—

Sladko seno je po 3 gld. 50 kr. do 3 gld. 60 kr., kisló 2 gld. 40 kr. do 3 gld. 40 kr., slama po 2 gld. — kr. meterski cent (100 kil). Frišen špeh je po 66 do 70 kr. kila, maslo in puter po 95 do 105 kr. — Pitane vole plačujejo mesarji po 30 do 33 gld. stari cent.

Služba orglarja

se razpisuje pri mestni farni cerkvi v Velikovecu na Koroškem do 25. listopada. Prosilec mora znati v vseh instrumentih poučevati, mora biti večš Cecilijanskega cerkvenega petja in zmožen godbeno kapelo ustanoviti; sme v prostih urah v privatnih hišah poučevati v petju, na glasoviru itd. Dohodki so: od mestne farne cerkve 400 gld. in prosto stanovanje; od Velikovške mestne hranilnice pa 200 gld. ako bode spolnoval o času mu stavljenega pogoje. Službo je nastopiti s 1. grudnom 1893.

Cerkveno predstojništvo v Velikovecu.

Lepa kmetija,

ki obsega 80 oralov zemljišča, s travniki, ki se morejo namakati, obokan (velban) hlev za 40 glav goveje živine, pohoštvo v dobrem stanu, se prodaja zavolj rodbinskih razmer. V gotovini se tirja 4000 goldinarjev, ostala kupnina se lahko vknjiži proti 5% obrestij. Več se poizve v tiskarni družbe sv. Mohorja v Celovcu.

Zahvala.

Ko je pogorelo pohoštvo župnijstva pri Devici Mariji Vnebozvetja v Pulstu, je glavni zastop Tržaške zavarovalnice „Riunione Adriatica di Sicurtà“ v Gradcu za škodo precej veliko svôto pošteno izplačal, za kar se mu izreka polna zahvala.

Farno predstojništvo v Pulstu.

V. Strnad l. r.,
župnik Malteskega viteškega reda.

Zaloga tovarne za ure

Peter Fessel

v Celovcu, stari trg šte. 20.

Velika zaloga pravih švicarskih
žepnih ur,

zlatih, srebrnih, tulastih, niklastih itd.

Dunajske stenske ure po tovarniških cenah, francoski budilci, ure na nogah, za stene, za kuhinje, za izbe, za tovarne, vse dober kup. Kdor hoče kaj posebno lepega in nenavadnega, najde tukaj vedno veliko za izbiranje. — Jamči se dve leti za vsako novo kupljeno ali pa popravljeno uro.

Garantirano pristen brinjevec

prodaja Anton de Gleria, trgovec v Logatcu, v zavojih po 3 litre za 4 gld. 50 kr. proti poštnemu povzetju. Na debelo se daje še boljši kup.

Luka Zufer,

mizarski mojster v Celovcu

priloga svoje lastne izdelke, politirano in lakirano hišno opravo itd. Blago se dobi dober kup, ker je zaloga že prevelika. Delavnica in prodajalnica je na Vetrinjski cesti št. 8.

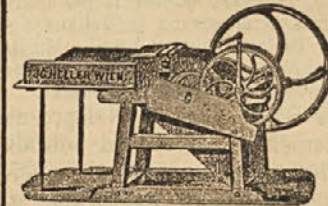
Posteljna oprava,

kakor matraci, posteljna podlaga, vsakovrstna posteljna odeja, potem zastori (pregrinjala), tapete in hišna oprava iz lesa se dobi pri meni po ceni.

J. N. Tachler,

tapecirar v Celovcu, mesarski trg.

Vsi stroji za kmetijstvo vinarstvo in moštarstvo!

Mlatilnice, vitle, trieure
čistilne mline za žito
rezalnice za krmo
samodelnjo
aparate proti peronosperi
tlačilnice za vino
tlačilnice za sadje
mline za sadje

predmete za kleti, sesalnice za vse namene, kakor v občo: vse stroje za kmetijstvo, vinarstvo in moštarstvo

razpošilja v najnovejših, najboljših konstrukcijah

IG. HELLER, DUNAJ

2/2 Praterstrasse Nr. 78.

Bogato ilustrovani katalogi v nemškem in slovenskem jeziku zastonj in poštnine prosto.

Najkulantnejši pogoji. — Jamstvo. — Stroji se dajo na poskušnjo.

Cene so se znova znižale! Prekupovalcem znaten popust!

Brinjevec!

Podpisani priporoča slavnemu občinstvu: pravi natorni brinjevec liter po 1 gld. 20 kr.; staro slivovko liter po 1 gld.; fini namizni med v plehastih škatljah po 5 kil franko 3 gld. 50 kr. Nadalje priporoča fino dolensko vino liter po 24 in 26 kr.; isterski teran liter po 23 kr.; hrvatsko belo vino liter po 23 kr. od 56 litrov naprej.

Egidij Jeglič,

trgovec in čebelar v Selu, pošta Lesce-Bled na Kranjskem.

Malo posestvo

je na prodaj v Žrelcu pod Celovcem. Zemljišča je 16 oralov ter obstoji iz njiv, travnikov, sadnega vrta in zaraščenega gozda. Pohoštvo je še novo. Več pove France Milnarič p. d. Steinmetz v Žrelcu št. 7. (Ebenthal)